

e-mail: gjdijkstra@uitgeverijdrenthe.nl

Bekijk ook de websites van de historische verenigingen

Annen, Borger, Gieten, Odoorn/Exloo, Oosterhesselen, Roden, Westerbork, Zuidoost-Drenthe en Zweeloo
te bereiken via uitgeverijdrenthe.nl

Zoektocht naar de schilderijenverzameling en de archeologische vondsten van Geert Kuiper 1840 - 1927

Op 30 september 2015 is het boek *Zoektocht naar de schilderijenverzameling en de archeologische vondsten van Geert Kuiper 1840 - 1927* verschenen.

Het boek over landbouwer/kastelein Geert Kuiper (1840-1927), geschreven door achterkleinkinderen van hem, gaat over een unieke persoonlijkheid in de tweede helft van de negentiende eeuw die met veel kunstenaars van de Haagse School, in het bijzonder Alphonse Stengelin, contact had. Zijn belangstelling voor kunst leidde tot een eigen museum met 80 tot 100 schilderijen in de kleine boerengemeenschap van Hooghalen, 'het eerste museum' in de voormalige gemeente Beilen! Daarnaast was hij als amateur-archeoloog een gewaardeerd medewerker van het Provinciaal Oudheidkundig Museum (Drents Museum). Hij heeft ongeveer 65 oudheden aan dit museum geschonken. Het boek vertelt het verhaal over een man met veel belangstelling voor kunst, hetgeen leidde tot een eigen museum.

Geert Kuiper was een eenvoudige landbouwer/kastelein uit Hooghalen, kunstverzamelaar en amateur-archeoloog, die in de tweede helft van de 19de eeuw zijn hoofd boven het Drentse maaiveld uitstak. Een 'oetzonderlijke' man in de ogen van zijn dorpsgenoten.

Het verhaal over Geert Kuiper geeft een goed inzicht, hoe een Drentse landbouwer/kastelein in de tweede helft van de negentiende eeuw belangstelling had voor kunst en daarnaast nog een gewaardeerd amateur-archeoloog was.

Het boek *Zoektocht naar de schilderijenverzameling en de archeologische vondsten van Geert Kuiper 1840 - 1927* telt 192 bladzijden en is in het formaat 170 x 240 mm uitgegeven. Het binnenwerk is in full colour gedrukt. In het boek zijn ruim 200 illustraties opgenomen, waaronder afbeeldingen van de schilderijen die in het 'schilderijmuseum' van Geert Kuiper hingen en van zijn archeologische vondsten in de omgeving van Hooghalen. Verschillende afgebeelde schilderijen zijn in Hooghalen of in de omgeving van het dorp gemaakt.

Het ISBN-nummer van het boek is: 978-90-75115-82-6.

De prijs van het boek is € 19,90 en is verkrijgbaar in de boekhandel of te bestellen bij de uitgever. Na betaling van € 19,90 op rekening NL 22 INGB 0001 3429 77 ten name van Uitgeverij Drenthe, Pinksterbloem 42, 9411 CH Beilen o.v.v. titel boek, naam, adres, postcode en woonplaats wordt het boek op werkdagen (maandag tot en met vrijdag) binnen 24 uur met pakketpost (post.nl) verstuurd.

De uitgave van dit boek werd mede financieel mogelijk gemaakt door:

Stichting Wildervank Fonds

Inhoud

Inhoudsopgave	iv
Voorwoord	v
Verantwoording	viii
1. De familie	1
2. Het leven in het logement in Hooghalen	19
3. De archeologie in het leven van Geert Kuiper	39
4. Het leven van Alphonse Stengelin in Drenthe	57
5. De zoektocht naar de schilderijen	91
6. Nawoord	145
7. Summary	147
8. Bijlagen	151
1. Kunstschilders in het logement van Geert Kuiper	151
2. De archeologische vondsten van Geert Kuiper	169
9. Noten	175
10. Literatuur	179
11. Stamboom familie Kuiper	182

Op de foto's is goed te zien hoe ingrijpend de verbouwing van het logement in 1914 is geweest. Het achterhuis is hetzelfde gebleven. De zijgevel van het woonhuis is ook intact gebleven. Het voorhuis werd vervangen en kreeg een bovenverdieping met vijf gastenkamers.

Volgens de overlevering staat op de bovenste foto Hendrik Kuiper, de vader van Geert Kuiper sr., bij de lantaarnpaal.

Alphonse Stengelin, Portret Geert Kuiper (1840-1927), olieverf.

Louis Albert Roessingh, Portret van Geertje Kuiper-Eleveld (1850-1918), olieverf, 1905.

Geert Kuiper (1840-1927)

Geert Kuiper (1840-1927) was, zoals zijn dorpsgenoten in Hooghalen hem zagen, een ‘oetzonderlijke man’. In zijn logement ontving hij, samen met zijn vrouw Geertje Eleveld (1850-1918), gasten uit heel Nederland en zelfs daarbuiten. Onder hen was Alphonse Stengelin (1852-1938), een Franse kunstschilder uit Lyon, die meer dan dertig jaar het logement gebruikte als uitvalbasis om in Drenthe te schilderen.

In zijn kielzog bezochten verscheidene kunstschilders het logement. Veel schilderijen kregen een plaats aan de muren in de gelagkamer. In 1922 liet Geert Kuiper naast het logement een woning bouwen, waar de schilderijen een nieuwe plek kregen. Buiten, op het uithangbord, stond: Schilderijen Museum “KUIPER.”

Als amateur-archeoloog werd Geert Kuiper gewaardeerd vanwege zijn kennis van het landschap en zijn bodemvondsten. In het depot van het Drents Museum bevinden zich 63 oudheden, die door hem (soms samen met anderen) in de omgeving van Hooghalen zijn gevonden. Deze kennis werd beloond met een correspondentschap van het toenmalige Provinciaal Oudheidkundig Museum (nu Drents Museum) in Assen, dat bijna 50 jaar zou duren.

Zijn directe nazaten, achterkleinkinderen, hebben de afgelopen tien jaar, met wisselende intensiteit, een zoektocht ondernomen om de schilderijen van ‘zijn museum’ en zijn archeologische vondsten terug te vinden.

Dit boek gaat over deze zoektocht.

Inhoud van het boek

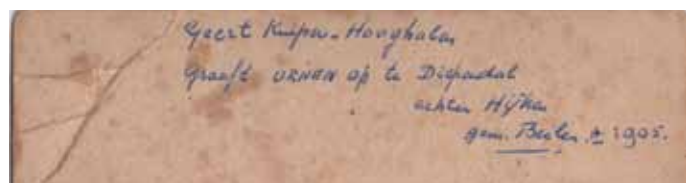
Zoektocht naar de schilderijenverzameling en de archeologische vondsten van Geert Kuiper 1840 - 1927

Beknopte omschrijving van de inhoud van het boek

In het eerste hoofdstuk vertellen de auteurs enkele bijzondere details over de familiegeschiedenis uit de achttiende en de negentiende eeuw. Zo was de grootvader van de moeder van Geert Kuiper, Pierre Urie, in de achttiende eeuw een vermogend man met een enorme kunst- en boekenverzameling. In 1787, in de patriottentijd, was hij uit Amsterdam gevlucht en had zich in Beilen gevestigd, waar hij onder andere eigenaar werd van de molen in de Brinkstraat. Zijn verzameling ging verloren bij de grote brand van Beilen in 1820.

In het tweede hoofdstuk schrijven de auteurs over het leven in het logement in Hooghalen, waar Geert Kuiper zich in 1873 met zijn vrouw Geertje Eleveld had gevestigd. In 1879 kwam kunstschilder Alphonse Stengelin met zijn vriend Lodewijk Mulder voor het eerst in Hooghalen, waar zij in het logement van Kuiper logeerden. Het zou het begin zijn van de komst van verschillende kunstschilders in Hooghalen. Het betekende ook een bloeitijd van het logement in het laatste kwart van de negentiende eeuw en het begin van de twintigste eeuw. In 1914 werd het logement dan ook verbouwd en kwamen er kamers bij.

Vanaf zijn vestiging in Hooghalen in 1873 trok Geert Kuiper er op uit, op zoek naar oudheidkundige voorwerpen. In de jaren 1873 tot 1878 vond hij minstens vijftien voorwerpen. Er zouden nog tientallen volgen. Het Provinciaal Oudheidkundig Museum (nu: Drents Museum) was in 1878 zo enthousiast over zijn vondsten dat hij in 1878 als eerste 'correspondent' voor het museum werd gevraagd. Een correspondent was iemand die zijn omgeving in de gaten hield of er oudheidkundige voorwerpen te voorschijn kwamen en als dat het geval was, stelde hij het museum in Assen daarvan op de hoogte. In dit derde hoofdstuk zijn zestien van 63 geregistreerde vondsten afgebeeld.

Op de achterkant van deze foto staat geschreven:
Geert Kuiper, Hooghalen graaft URNEN op te Diependal
achter Hijken (Gem. Beilen) ±1905

*Alphonse Stengelin,
Jacobs molen
'Ben Hur',
geschilderd tussen
1900 en 1914.
Archief Stengelin,
Genève.*

In het vierde hoofdstuk worden de kunstschilders beschreven die in het logement van Geert Kuiper en Geertje Kuiper-Eleveld logeerden. Veel aandacht is er voor Alphonse Stengelin die als één van de eerste schilders van de zogenaamde Haagse School in 1879 voor de eerste keer in Hooghalen verbleef. Stengelin was door zijn vriend Lodewijk Mulder meegenomen naar Drenthe en was zo getroffen door het landschap en de mooie, steeds wisselende wolkenvelden dat hij, na dit eerste bezoek, terugkwam in Hooghalen. Hij zou dat nog meer dan 30 jaar doen. Andere schilders die in het logement van Geert Kuiper verbleven waren: Lodewijk Mulder, Louis Albert Roessingh, Reinhart Dozy, George Hendrik Breitner, Jacoba Antonia de Graaff, Hendrik Willebrord Jansen en Willy Sluiter.

In het 'schilderijmuseum' van Geert Kuiper, een speciale kamer in zijn logement, hebben 80 tot 100 schilderijen van de eerder genoemde kunstschilders gehangen. In dit hoofdstuk vertellen de achterkleinkinderen, waar de schilderijen na het overlijden van hun overgrootvader Geert Kuiper in 1927 zijn gebleven. Hun speurtocht brengt hen naar Genève, de woonplaats van Alphonse Stengelin, maar ook naar Canada, waar anno 2015 verschillende schilderijen uit het voormalige logement hangen. Zij slaagden erin bijna alle schilderijen te traceren, behalve de in 1987 gestolen schilderijen in Genève. Deze zijn nog steeds spoorloos.

In de bijlagen van het boek zijn korte beschrijvingen opgenomen van de kunstschilders die in het logement van Geert Kuiper verbleven en is er een omschrijving van zijn 63 geregistreerde vondsten, zoals deze zich in het depot van het Drents Museum bevinden.